

آزمون غرب؛ «برجام» یا «پی‌ام‌دی»

یوکیا آمانو، مدیرکل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی در حالی قرار است روز سه‌شنبه گزارش جمع‌بندی خود را درباره آنچه ابعاد نظامی احتمالی برنامه هسته‌ای ایران یا پی‌ام‌دی خوانده می‌شود ارائه کند که اظهارات اخیر او پس از جلسه هفته گذشته‌اش با سیدعباس عراقچی، معاون وزیر امور خارجه کشورمان، نگرانی‌هایی را ایجاد است.

آزمون غرب؛ «برجام» یا «پی‌ام‌دی»

یوکیا آمانو، مدیرکل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی در حالی قرار است روز سه‌شنبه گزارش جمع‌بندی خود را درباره آنچه ابعاد نظامی احتمالی برنامه هسته‌ای ایران یا پی‌ام‌دی خوانده می‌شود ارائه کند که اظهارات اخیر او پس از جلسه هفته گذشته‌اش با سیدعباس عراقچی، معاون وزیر امور خارجه کشورمان، نگرانی‌هایی را ایجاد است.

آمانو روز پنجشنبه در بیانیه مقدماتی آغاز به کار نشست شورای حکام این آژانس گرچه بر عدم هرگونه انحراف در فعالیت هسته‌ای ایران تاکید کرد، اما بار دیگر همچون گذشته در اظهاراتی دوبهلو اعلام کرد «در جایگاهی نیستم که بتوانم اطمینان موثقی درباره نبود مواد و فعالیت‌های هسته‌ای اعلام نشده در ایران بدهم و بنابراین نمی‌توانم نتیجه‌گیری کنم که تمامی مواد هسته‌ای ایران، فعالیت‌های صلح‌آمیز است.»

اما آنچه بیش از این اظهارات، بازتاب داشت مطالبی بود که آمانو بعد از این جلسه، در کنفرانسی خبری مطرح کرد مبنی بر این‌که گزارش او درباره موضوع پی‌ام‌دی، نه سیاه است و نه سفید.

البته آمانو گفته وظیفه او صرفاً ارائه گزارش به شورای حکام است و بسته شدن پرونده پی‌ام‌دی ایران، منوط به تصمیم اعضای شورای حکام در جلسه‌ای است که به گفته نماینده کشورمان در آژانس، روز 24 آذر برگزار می‌شود. رضا نجفی، نماینده ایران در آژانس در گفت‌وگو با ایرنا اظهار کرد: پس از منتشر شدن گزارش مدیرکل آژانس در 10 آذر، قطعنامه‌ای به منظور اقدامات لازم برای بسته شدن پرونده ابعاد احتمالی نظامی (PMD) توسط گروه 5+1 آماده می‌شود و 24 آذر در جلسه ویژه شورای حکام، این قطعنامه، مورد بررسی و تصویب قرار می‌گیرد. نماینده ایران در آژانس درباره اظهارات آمانو درخصوص این‌که گزارش آینده‌اش درباره پی‌ام‌دی، سفید و سیاه نخواهد بود، نیز توضیح داد و گفت: خیلی از موضوعات مطرح شده، بیشتر جنبه سیاسی داشته است اما آژانس به خاطر این‌که یک سازمان فنی است فقط می‌تواند درباره ابعاد فنی موضوع نظر دهد. وی البته گفت: درباره این موضوع که گزارش آژانس سفید و سیاه نیست، خود آقای آمانو باید توضیح دهد.

نجفی همچنین در پاسخ به پرسشی در مورد تکرار جمله عدم اطمینان از صلح‌آمیز بودن فعالیت‌های هسته‌ای اعلام نشده ایران در بیانیه آمانو نیز گفت: باید توجه شود که آژانس برای تمام کشورهایی که پروتکل الحاقی را اجرا نمی‌کنند؛ همین موضع را دارد. وی افزود: این موضوع حتی برای کشوری مثل سوئیس که حدود ده سال است پروتکل الحاقی را اجرا می‌کند، صادق است.

نجفی گفت: آژانس این موضوع را سال‌هاست برای ایران اعلام می‌کند و در تمام گزارش‌های این چند سال گذشته آن را درج کرده است، اما ظاهراً برخی گمان کرده‌اند حرف تازه‌ای است.

5+1 به تعهداتش عمل کند

نجفی با توجه به نزدیک شدن به روز اجرای برجام، از دیگر طرف‌های این موافقت‌نامه بین‌المللی خواست همانند جمهوری اسلامی ایران به تعهدات خود مندرج در متن برجام عمل کنند.

نماینده ایران در آژانس تاکید کرد: از نظر ایران ارزیابی نهایی آژانس باید واقعی، متوازن و غیرجانبدارانه باشد و گروه 5+1 باید مطابق برجام در ظرفیت خود به‌عنوان اعضای شورای حکام و به منظور کمک به تحقق چنین تصمیمی، پیشنهادی، قطعنامه‌ای را با توجه به بسته شدن موضوع، به منظور اقدام لازم به شورای حکام ارائه دهند زیرا بدون تحقق این مهم، اجرای برجام محقق نخواهد شد. مایلم روشن کنم این یکی از حیاتی‌ترین تعهدات برجام است.

فضاسازی رسانه‌های غربی

اگرچه به گفته نماینده کشورمان، اظهارات اخیر آمانو می‌تواند به نوعی ناشی از جایگاه فنی آژانس تفسیر شود اما برخی رسانه‌های غربی بر اساس همین اظهارات که گزارش آینده آژانس، سیاه یا سفید نخواهد بود شروع به یک فضاسازی جدید کرده و از احتمال بسته نشدن پرونده پی‌ام‌دی سخن گفته‌اند. در همین راستا شبکه خبری بلومبرگ، با اشاره به اظهارات آمانو تصریح کرد: گزارش آینده وی پرونده مربوط به پی‌ام‌دی را در ابهام نگاه می‌دارد. به گزارش فارس، روزنامه آمریکایی «والاستریت ژورنال» هم به نقل از دیپلمات‌های مطلع در موضوع پرونده هسته‌ای ایران مدعی شد اگرچه ایران به طور رسمی تعهدات خود را اجرا کرده اما با وجود این، اطلاعات کمی درباره فعالیت‌های گذشته

هسته‌ای خود ارائه کرده است.

رایزنی ایران و 5+1 درباره قطعنامه پیشنهادی به آژانس

چنین گزارش‌هایی در کنار اظهارنظر برخی کارشناسان غربی در روزهای اخیر حاکی از آن است که غرب تمایل دارد تا در صورت امکان، پرونده پی.ام.دی را باز نگه دارد تا در آینده بتواند دوباره با این برگ بازی کند، اما این موضوعی است که جمهوری اسلامی ایران، تکلیف آن را به طور شفاف روشن کرده است و همان‌طور که عضو ارشد تیم مذاکره‌کننده هسته‌ای کشورمان اعلام کرده، غرب باید بین برجام و پی.ام.دی، یکی را انتخاب کند. به گزارش خبرگزاری صداوسیما، عراقچی در برنامه تیتراژ امشب شبکه خبر با اشاره به دیدار دو ساعته‌ای که سه‌شنبه هفته گذشته با آمانو داشت، افزود: بر اساس برجام کشورهای 5+1 تعهد کردند در فاصله ارائه گزارش شورای حکام، قطعنامه‌های به شورای حکام با هدف بستن پرونده ارائه بدهند و قرار شد 16 آذر درباره این قطعنامه با 5+1، کمیسیون مشترکی داشته باشیم. وی افزود: ما همه اقدامات لازم را انجام دادیم تا مطمئن باشیم پانزدهم دسامبر (24 آذر) شورای حکام تصمیم مناسب را خواهد گرفت و قطعنامه‌ای را به رأی‌گیری خواهد گذاشت که به موضوع پی‌ام‌دی خاتمه خواهد داد.

گوشه‌ای از پرونده باز بماند، به تعهداتمان عمل نمی‌کنیم

این مذاکره‌کننده هسته‌ای با بیان این‌که آقای آمانو در موضوعی نیست که پی.ام.دی را ببندد بلکه این کار شورای حکام است، گفت: آقای آمانو نتیجه یافته‌های خود را به شورای حکام ارائه می‌دهد و خود در موضع تصمیم‌گیری نیست بلکه قضاوت را شورای حکام خواهد کرد. وی افزود: 5+1 متعهد شده‌اند که پرونده را در شورای حکام ببندند اگر احیاناً این اتفاق نیفتد و حتی گوشه‌ای از پرونده باز بماند معنایش این است که ما به تعهدات باقیمانده خود در برجام عمل نخواهیم کرد. عراقچی گفت: حتی در نامه مقام معظم رهبری نیز دو کار اساسی تغییرات در اراک و فروش اورانیوم غنی شده منوط به بسته شدن پرونده پی‌ام‌دی شده است و اگر این پرونده بسته نشود مسلماً اجرای برجام متوقف خواهد شد. وی افزود: طرف‌های غربی، اعضای شورای حکام، آمانو و 5+1 کاملاً می‌دانند باید میان پی.ام.دی و برجام یکی را انتخاب کنند، اگر پی.ام.دی بسته نشود یا حتی زمینه‌ای برای بازگشت پی.ام.دی باز باشد، معنایش این است که برجام پیش نخواهد رفت. عراقچی تأکید کرد:

این پیام جدی، صریح و روشن ماست.

پیش‌بینی عدم سختگیری آژانس

همزمان با این اظهارات عراقچی، علی لاریجانی رئیس مجلس شورای اسلامی هم در دیدار با آیت‌الله میرسیدمحمد یثربی با ارائه گزارشی از روند تصویب برجام در مجلس گفت: تاکنون نشانه‌ای از تخلف طرف مقابل از تعهدات دیده نشده است.

خبرگزاری ایرنا هم به نقل از آسوشیتدپرس گزارش داد که بعید است در آژانس بین‌المللی انرژی اتمی درباره برنامه هسته‌ای ایران سختگیری شود. آسوشیتدپرس به نقل از دو دیپلمات، دلیل این موضوع را نگرانی 5+1 از به خطر افتادن توافق هسته‌ای دانسته است. اگر پیش‌بینی آسوشیتدپرس درست باشد، آن‌طور که نماینده ایران در آژانس بین‌المللی انرژی اتمی پیش‌بینی کرده، اقدامات لازم برای اجرایی شدن برجام تا اواخر دسامبر یا اوایل ژانویه به سرانجام رسیده و سپس برجام در مرحله اجرایی قرار می‌گیرد.

پایان پرونده پی.ام.دی، پیش‌نیاز اجرای برجام

رهبر معظم انقلاب در تاریخ 29 مهرماه امسال در نامه‌ای به رئیس‌جمهور، الزامات ۹ گانه در اجرای برجام را ابلاغ فرمودند. در یکی از بندهای این نامه تصریح شده است: «اقدامات مربوط به آنچه در دو بند بعدی آمده است، تنها هنگامی آغاز خواهد شد که آژانس، پایان پرونده موضوعات حال و گذشته (PMD) را اعلام نماید». مراد از دو بند بعدی در این نامه اشاره به دو موضوع مهم «اقدام در مورد نوسازی کارخانه اراک با حفظ هویت سنگین آن» و نیز «معامله اورانیوم غنی‌شده موجود در برابر کیک زرد با دولت خارجی» است که ضمن نیاز به قراردادهایی مطمئن، پیش‌شرط اجرای آن بسته شدن پرونده پی.ام.دی دانسته شده است.

به این ترتیب درحالی که ماه جاری آژانس نسبت به موضوع پی.ام.دی تصمیم‌گیری خواهد کرد که تهران براساس دستورات رهبر انقلاب، پایان بهانه‌تراشی‌ها درباره آنچه ابعاد احتمالی نظامی در پرونده هسته‌ای ایران خوانده می‌شود را پیش‌نیاز اجرای دو تعهد خود براساس متن برجام می‌داند.